

INGLIZ TILINI O‘QITISHDA KOMMUNIKATIV METODNING SAMARADORLIGI**Abdullayeva Gulsanam****O‘zbekiston Milliy universiteti****Filologiya va tillarni o‘qitish (ingliz tili) 1-kurs talabasi**<https://doi.org/10.5281/zenodo.21232718>**Annotatsiya**

Maqolada ingliz tilini o‘qitish jarayonida kommunikativ metodning mohiyati, uning pedagogik ahamiyati va qo‘llanilish xususiyatlari yoritilgan. Kommunikativ metodning an‘anaviy o‘qitish usullaridan farqli tomonlari, uning asosiy tamoyillari hamda til o‘rganuvchilarning nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi samaradorligi tahlil qilingan. Shuningdek, ingliz tili darslarida kommunikativ metodni samarali qo‘llash bo‘yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar

Kommunikativ metod, ingliz tili, nutq ko‘nikmalari, muloqot qobiliyati, ta’lim metodikasi, interfaol o‘qitish, til o‘rganish.

Abstract.

The article examines the essence of the communicative method in teaching English, its pedagogical significance, and the features of its application. It analyzes the distinguishing features of the communicative method compared to traditional teaching approaches, its core principles, and its effectiveness in developing learners' speech skills. The article also provides practical recommendations for effectively applying the communicative method in English language lessons.

Keywords:

Communicative method, English language, speech skills, communication competence, teaching methodology, interactive teaching, language learning.

Аннотация.

В статье раскрывается сущность коммуникативного метода в процессе обучения английскому языку, его педагогическое значение и особенности применения. Проанализированы отличительные особенности коммуникативного метода от традиционных методов обучения, его основные принципы, а также эффективность в развитии речевых навыков изучающих язык. Также даны практические рекомендации по эффективному применению коммуникативного метода на уроках английского языка.

Ключевые слова:

Коммуникативный метод, английский язык, речевые навыки, коммуникативная компетенция, методика обучения, интерактивное обучение, изучение языка.

Kirish

Globalashuv jarayonlari va xalqaro aloqalarning kengayishi natijasida chet tillarni, xususan ingliz tilini o‘rganish borgan sari dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Biroq chet tilini o‘rgatishning an‘anaviy usullari ko‘pincha til o‘rganuvchilarda nazariy bilim shakllantirishga qaratilgan bo‘lib, ularning real muloqot vaziyatlarida tilni erkin qo‘llash ko‘nikmalarini yetarli darajada rivojlantirmaydi.

Ushbu muammoni hal etishda kommunikativ metod (Communicative Language Teaching) muhim ahamiyat kasb etadi. Bu metod til o‘rganuvchilarni real hayotiy muloqot vaziyatlariga yaqinlashtirish, ularda tinglab tushunish, gapirish, o‘qish va yozish ko‘nikmalarini uyg‘un ravishda

rivojlantirishga qaratilgan. Mazkur maqolaning maqsadi ingliz tilini o'qitishda kommunikativ metodning samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilish hamda uni amaliyotga samarali tatbiq etish yo'llarini aniqlashdan iborat.

Asosiy qism

Kommunikativ metodning mohiyati va asosiy tamoyillari

Kommunikativ metod — chet tilini o'qitishda tilning asosiy vazifasi muloqot vositasi ekanligidan kelib chiqqan holda, til o'rganuvchilarda real vaziyatlarda erkin muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan ta'lim yondashuvidir. Ushbu metodning asosiy tamoyillariga quyidagilar kiradi: tilni ma'no va vazifa asosida o'rgatish, til o'rganuvchilarni faol muloqot jarayoniga jalb etish, xatolarga nisbatan tabiiy yondashish, hamda til materialini real hayotiy kontekstda taqdim etish.

An'anaviy grammatika-tarjima metodidan farqli o'laroq, kommunikativ metodda grammatik qoidalar yodlash emas, balki ularni amaliy muloqot jarayonida tabiiy tarzda o'zlashtirish ustuvor vazifa hisoblanadi. Bu metodda o'qituvchi til o'rganuvchilarga tayyor javoblarni taqdim etish o'rniga, ularni mustaqil fikrlash va til vositalaridan ijodiy foydalanishga undaydi.

Kommunikativ metodning nutq ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni

Kommunikativ metod til o'rganuvchilarning barcha to'rt asosiy ko'nikmasini — tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozishni — o'zaro bog'liq holda rivojlantirishga xizmat qiladi. Darslarda rolli o'yinlar, juftlikda va guruhda ishlash, munozaralar, hayotiy vaziyatlarni modellashtirish kabi usullardan foydalanish orqali til o'rganuvchilar o'zlarining nutq ko'nikmalarini amaliyotda sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Bunday yondashuv til o'rganuvchilarda tilni faqat bilish emas, balki uni erkin va ishonchli tarzda qo'llash qobiliyatini shakllantiradi. Shuningdek, kommunikativ metod til o'rganuvchilarning motivatsiyasini oshiradi, chunki ular o'zlarining bilim va ko'nikmalarini real muloqot jarayonida sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu esa o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Kommunikativ metodni qo'llashda uchraydigan muammolar va tavsiyalar

Kommunikativ metodni amaliyotga tatbiq etishda bir qator muammolar ham uchraydi. Jumladan, katta sonli guruhlarda har bir o'quvchiga individual e'tibor berishning qiyinligi, o'qituvchilarning ushbu metod bo'yicha yetarli metodik tayyorgarlikka ega emasligi, shuningdek an'anaviy baholash tizimining kommunikativ ko'nikmalarni to'liq baholay olmasligi kabi omillar metodning samaradorligini pasaytirishi mumkin.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun o'qituvchilarning malakasini muntazam oshirish, dars jarayonida interfaol va guruhli ish shakllaridan foydalanishni kengaytirish, shuningdek baholash tizimini nutq ko'nikmalarini hisobga oladigan tarzda takomillashtirish zarur. Bundan tashqari, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va multimedia vositalaridan foydalanish kommunikativ metodning samaradorligini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, kommunikativ metod ingliz tilini o'qitishda til o'rganuvchilarning nutq ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni real muloqot vaziyatlariga tayyorlash hamda til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishning samarali vositasi hisoblanadi. Ushbu metodni to'g'ri va izchil tashkil etish uchun o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini oshirish, interfaol o'qitish usullaridan foydalanish hamda baholash tizimini takomillashtirish zarur. Kommunikativ metodning keng qo'llanilishi ingliz tili ta'limi sifatini tubdan yaxshilashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
2. Yo‘ldoshev J.G'. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
3. Jalolov J.J. Chet til o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2012.
4. Xoshimova D. Ingliz tilini o‘qitishda zamonaviy metodlar. – Toshkent: Fan, 2020.
5. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – London: Pearson Longman, 2015.